

24

9/1

DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
 DE
 VERA RAPINAE INDOLE
 EIVSQVE
 EX PRINCIPIIS IURIS SAXONICI
 ELECTORAL. COERCITIONE

P 435

1779 4

PRAESIDE
 MARTINO GOTTLIEB
 PAULI D

DIGEST. VET. P. P. O. CVR. PROVINC. CONSISTOR
 ECCLESIAST. SCABIN. ET FACVLT. IURID. ASSESSORE
 EIVSDEMQUE H. T. DECANO

PRO SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS

RITE CONSEQVENDIS

DIE XVI. MENS. OCTOBR. A. O. R. CIOIOCCCLXXVII

H. L. Q. C.

AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB AVCTORE

IOANNE CHRISTIANO FRIDERICO REINHARDO

IVR. CAND. ET ADVOC. IMMATR

VITEBERGAE

LITTEKIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII ACAD. A TYPIS

FIRST PART OF THE ...

MARTINO GOTTFRIED ...

EX AMPLISSIMO ...

PROBATIONE ...

MARTINO GOTTFRIED ...

DAVID ...

DIGNISSIMO ...

ACADEMIA ...

IN ...

PROBATIONE ...

... ..

... ..

AD DISCRETIONEM ...

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

Q. D. B. V.
DE VERA RAPINAE INDOLE
EIVSQUE
EX PRINCIPIIS IVRIS SAXON.
ELECTORAL. COERCITIONE.

§. I.

Ere erit, statim in limine huius libelli, qui est de Rapina, quid sit id, de quo quaerimus, et quam late pateat, paucis praemittere. Est autem Rapina violenta rei alienae mobilis dolo malo, animoque lucri faciendi facta ablatio. Rei, inquam, ablatio. Homines enim atque personae quando rapiuntur, haec ablatio raptus dicitur, non rapina, hinc raptus Helenae, raptus Proserpinae et s. p. item raptio, v. g. apud Terentium *) quin, raptum

*) Adolph. Act. III. Sc. III. v. 2.

ptum et raptionem non tantum ab rapina, sed ab se inuicem quoque distinguit Donatus, *raptio*, inquit, ^{b)} *ad personam refertur, rapina ad rem, raptus ad stuprum, si proprie volumus loqui.* Res praeterea, quae rapitur, aliena esse debet et mobilis. Si quis igitur rem suam, aut quam suam esse, existimat, rapuerit, dum putat, licere domino rem suam possessori vi auferre, quoniam non lucri faciendi, sed recuperandi animum habet, rapinam non committit. ^{c)} Ceterum tamen qui, quod sibi deberi putat, non per iudicem reposcit, sed suapte auctoritate recuperat, vim alteri infert iniustam atque igitur peccat, quod iura nostra fieri vetant, prouti videbimus infra. Immobiles autem res auferri et amoueri non possunt, ergo nec rapi; quando igitur quis aliquem de possessione rei immobilis, fundi v. g. vi deicit iniusta, inuasio dicitur, non rapina, neque eiusmodi inuasor, tanquam raptor, punitur, sed aduersus eum ex principiis Iuris Romani, locus est Interdicto unde vi, vel etiam Iudicio publico ex lege Iulia de vi publica et priuata. Rapina praeterea violenta dicitur ablatio, dolo malo facta, eoque ipso discernitur a furto, quod etiam ablatio est et contrectatio rei alienae mobilis, sed clandestina et fraudulosa ^{d)}, non violenta. Quamuis enim fraudis et *doli mali mentio*, teste Ulpiano, ^{e)} *et vim in se habeat, nam, qui vim facit, dolo malo facit, non tamen qui dolo malo facit, utique et vi facit; ita dolus habet in se et vim, et sine vi, si quid callide admissum est,*
aeque

^{b)} ad Terent. l. c.

^{c)} l. 18. §. 2. D. de Vi bon. raptor.

^{d)} §. 1. J. l. 1. §. 3. D. de Furt.

^{e)} l. 2. §. 8. D. de Vi Bon. raptor.

aeque continebitur. Furtum proinde occulte fit et clam, rapina vero vi aperta et propalam, vtrumque tamen dolo malo. Hinc Thesprio apud Plautum

Minus iam, inquit, f) furtificus sum, quam antehac, rapio propalam.

His tandem omnibus addo, raptores non esse, aut etiam fures, nisi qui res alienas animo lucri faciendi, siue clam surripiant, siue vi auferant aperta et propalam. Etenim in distinctione delictorum non tam factum consideratur, quam faciendi causa, id est, propositum et intentio delinquentis. Quare si quis rem alienam sciens contrectet et dolo malo, non autem eo animo, vt lucrum inde faciat, id factum in aliud genus delicti cadit, et si v. g. contumeliae causa factum est, iniuria est, si nocendi tantum gratia, damnum iniuria datum, quod iure Romano vindicabatur lege Aquilia. Haud equidem ignoro, Praetorem olim actionem vi bonorum raptorum non iis tantum, quorum bona, lucri faciendi gratia, vi erepta sunt, sed illis quoque dedisse, quibus dolo malo hominibus coactis damni quid factum est. g) Damnum autem iniuria datum absque animo lucri faciendi datur. Exinde vero colligi nequitiam potest, rapinam sine animo lucri faciendi posse perpetrari. Quis enim est, qui nesciat, actiones in iure nostro frequentissime latius patere, quam nomen earum praese ferre videtur, h) sic enim actio arborum furtim caesarum

A 2

datur,

f) Epidic. Act. I. Scen. I. 10. g) l. 2. pr. D. vi bonor. raptor.

h) Conf. Anton. Matthaei de Criminib. Tit. de Vi bonor. raptor. Cap. 1. §.

datur, etsi non ceciderit, sed cinxerit quis, vel deglabrauerit arbores, vt taceam exempla alia.

§. II.

His itaque limitibus olim rapinam circumscribebant veteres Romani. In hunc autem, quem circumscripsimus, orbem incidisse quoque, saltem quodam modo furtum, haud difficulter potest intelligi, vtrumque enim delictum non nisi in eo ab se inuicem differt, vt furtum clandestina sit, rapina vero violenta, vtrumque fraudulosa ablatio. Hinc raptor in iure nostro quam frequentissime fur improbus, ¹⁾ dicitur, et Papinianus eum, *omnimodo* ait ²⁾, *furtum facere*, hinc iure ciuili eum, qui res alienas vi rapit, furti actione teneri, constat, et quidem furti nec manifesti, si in ipso furto deprehensus non fuerit, manifesti vero, si fuerit deprehensus ³⁾, atque olim, quando ex rapina ciuilitate agebatur, nullae aliae suppetebant actiones, quam furti; actionem enim vi bonorum raptorum quod attinet, ea successu demum temporis a Praetore est introducta. His omnibus addo, rapinam aequae ac furtum veteres Romanos delictis annumerasse priuatis, id est, iis, quae, quia directe ad priuatorum laesionem tendunt, priuatam producant persecutionem, actiones scilicet vel poenae persecutorias, vt sunt actiones furti, vel rei persecutorias, vt est conditio furtiua, vel denique mixtas, vt est actio vi bonorum raptorum

1) Pr. J. l. 2. §. 10. D. de Vi bonor. raptor. l. 14. §. 12. D. Quod metus caus.
2) l. 80. §. 3. D. de Furt.

3) l. 1. D. de Vi bonor. raptor. l. 52. §. vit. l. 80. §. 3. D. de Furt.

raptorum, quibus tamen omnibus actor sibi vnice consulēbat, poenam scilicet pecuniariam in iudicio ciuili, vel quod praeterea sua intererat, petens sibi dari. Ceterum, quoniam per furta et rapinas societas ciuilis non minus, quam per homicidia, aliaque delicta grauiora violatur, apud ipsos iamiam Romanos vigore publicae disciplinae inualuit consuetudo, ipsos adeo fures atque raptores criminaliter persequendi. Quod cum in iudiciis publicis et criminalibus fieret, furtum quoque et rapina hoc respectu non incongrue delictis publicis annumerabatur, sed extraordinariis, neutiquam vero ordinariis. Scilicet ordinaria delicta publica, quae et publica simpliciter dicebantur, Romanis olim ea erant, de quibus lex certa erat scripta, et definita ea lege poena; ^{m)} extraordinaria vero erant delicta, quibus aut nullae plane leges erant scriptae nullaque definita poena, aut si leges essent et poena iis definita certa, crimen tamen, de quo quaestio erat, atrocius existimaretur, quam vt secundum istas leges, iudicaretur puniendum esse. ⁿ⁾ In publicis praeterea iudiciis quicumque ciuis qui publici criminis aliquem volebat accusare, nisi quis speciatim prohiberetur, accusandi ius habebat et potestatem ^{o)} in extraordinariis autem iudiciis non poterat quilibet ciuium accusare, sed ille tantum, qui erat laesus. ^{p)} Tandem, vt alia taceam, in iudiciis publicis, quibus quis criminis publici postulabatur, fortiebantur senescente republica libera et sub primis imperatoribus inter se praetores,

A 3

quam

^{m)} l. 1. §. 8. D. de Publ. Iudic.

ⁿ⁾ l. 13. D. de Poenis.

^{o)} §. 1. I. de Publ. Iudic. l. 10. D. de Accusat.

^{p)} l. 92. D. de Furt.

quam quisque deberet exercere quaestionem, de ambitu v. g. de adulteriis et f. p. in extraordinariis autem aut consules cognoscebant, aut totus Senatus, aut Princeps aut Praefectus vrbi, aut Praefectus Praetorio et f. p. Poena vero, quae raptoribus in his iudiciis extraordinariis irrogabatur, quoniam iure Romano certa quaedam non erat definita, extra ordinem arbitrio iudicantium statuebatur, pro qualitate rei et personae vel leuior, vel grauior, adeo, ut non tantum priuatio dignitatis, relegatio, damnatio in opus publicum, sed etiam, in primis si atrocior accederet circumstantia, damnatio ad bestias, aliaeque capitales irrogarentur.

§. III.

Quae hucusque exposuimus, ea non nisi primas doctrinae iuris Romani de rapinis exhibent lineas. His autem Iuris Ciuilis de rapina praeceptis diutius hoc loco inhaerere, omnemque eorum ambitum de industria exponere eo minus necessarium esse videtur, quo magis constat, pleraque omnia, quae de coercendis rapinis in Iure Romano sancita sunt, patriis moribus antiquioribus pariter ac recentioribus et hodiernis vix paululum conuenire. Equidem nolo in tempora antiquiora excurrere, et qui, rapinam quod attinet, maioribus nostris olim domesticus fuerit et veluti natiuus sensus, hoc loco enixe perquirere. Haec talia, qui scire cupit, ille adeat v. g. beat: Ioannem Gottlieb Heineccium, qui, quae hac ex parte scire interest, in compendio exhibuit. *) Praeterea beat: Augustinus

*) Elementor. Iuris Germanici Tom. II. Libr. II. Tit. XX. §. 65 seqq.

gustinus a Leyfer, vt alios taceam, has patrias antiquitates pro more suo, id est, doctissime illustrauit *), quamuis, vtrum vbique rem acu tetigerit? haeream. Iura vero Germanica recentiora et hodierna quod attinet, nemo fortassis, nisi qui eorum prorsus est ignarus, est, qui nesciat, de rapina hodie Germanos in vnum omnes longe alia sentire, ac quidem olim veteres sentiebant Romani. Hos animi sensus omnium optime expriment leges Germanorum patriae, quas in cognoscendis hodie et coercendis rapinis sequimur: Earum legum Germanicarum aliae sunt vniuersales, quae per vniuersam Germaniam vim exerunt auctoritatemque suam, quorsum potissimum pertinet Constitutio Criminalis Carolina, aliae particulares; vix enim vlla est in Germania nostra respublica particularis, quae non, praeter istam legem communem, Nemesin scilicet Carolinam, suas proprias habeat plures nonnunquam, vel etiam pauciores leges criminales. Earum omnium inire numerum et catalogum texere, alienum est ab hoc loco et vere improbus labor. Saxoniam vero nostram Electoralem quod attinet, quoniam huius meae patriae iura inprimis mihi curae cordique sunt, non possum, quin, quae nouissimis temporibus de coercendis rapinis scriptae sunt leges, hoc loco per lancem veluti saturam enumerem. Quae nouissimis, inquam, temporibus scriptae sunt leges. Sicco itaque pede praeter eo leges antiquiores, quarum aetas secula superiora adscendit, atque intra fines saeculi praesentis me cohibeo. In hanc autem
classsem

*) Meditat. ad Pandect. Specim. DXXXIX.

classen prae ceteris referri merentur haec Mandata. Scilicet
*Wider die gewaltsamen Einbrüche auch Diebs- und Räuber-Rotten, den
 16. Septbr. 1710. *) Die Spitzbuben und Räuber-Rotten im Lande
 betreffend. d. 21. Decbr. 1711. †) Wegen geschwinder Exequirung
 wider die Diebe und Räuber. d. 27. Jul. 1719. †) Wider die Räuber
 und Mordbrenner. d. 29. Decbr. 1733. *) Wider die Diebes- und
 Räuber-Rotten, Mordbrenner auch andre feindliche Streiffereyen etc.
 d. 29. April 1734. †) Wegen des Diebs- und Räuber- auch andern
 hiederlichen Gefindels. d. 14. Jul. 1738. †) Wegen Auffuchung und
 Entdeckung, auch Bestrafung des Diebs- und Räuber-Gefindels. d. 14.
 Dec. 1753. †) Reliqua sic dicta Generalia, quibus harum legum
 vna aut altera denuo inculcatur, vt taceam.*

§. IV.

His autem praemissis, pergamus iam ad doctrinam Iuris
 Criminalis hodierni de Rapinis. Et primo quidem tacere non
 possum, definitionem rapinae in genere ita dictae, et, quod
 inter hoc delictum et furtum intercedit, differentiam quod at-
 tinet, Iura Romana atque patria nostra amice inter se conue-
 nire. Ex utriusque enim Iuris principiis rapina rei alienae
 mobilis dicitur ablatio, dolo malo et animo lucri faciendi fa-
 cta, ex utriusque Iuris principiis differentia, quae rapinam in-
 ter et furtum intercedit, in eo consistit, vt rapina violenta sit,
 furtum autem clandestina ablatio. Sed quam veteres Romani
 priuatum

s) Cod. Aug. Tom. I. pag. 1767. †) Ibid. p. 1781. †) Ibid. p. 1899.
 x) Cod. Aug. Contin. Part. I. pag. 615. †) Ibid. pag. 617.
 †) Ibid. pag. 649. †) Ibid. pag. 797.

priuatum esse delictum existimabant rapinam, eam Germani et tantum non omnes cultioris Europae gentes vnanimi quasi consensu publicum esse contendunt et eiusmodi delictum, quo non tam ille, cuius res per vim ablata est, quam potius ipsa societas ciuilis laeditur, atque salus et securitas publica funditus euertitur. Cessant itaque et extra omnem hodie, certe in Saxonia Electorali, vsus sunt omnia ista Iuris Romani capita, quae naturam redolent delictorum priuatorum, actiones v. g. poenales priuatae, in quadruplum, in triplum et duplum. Criminalem autem raptorum persecutionem quod attinet, obtinebat ea quidem olim, sed non semper et necessario, imo potius extra ordinem tantum, poena quoque certa et definita in legibus Romanis praescripta erat nulla, sed ab arbitrio iudicis dependebat, et erat vel leuior, vel ob diuersitatem circumstantiarum grauior. Hodie vero semper et necessario criminalis aduersus raptos, tanquam violatores pacis et securitatis publicae sceleratissimos, persecutio obtinet. Atque in eo quidem inde ab antiquissimis temporibus Germanorum mores veterumque Romanorum inter se conueniunt, quod eiusmodi persecutiones criminales per processum accusatorium instituerentur, sed differunt tamen a se inuicem hac ex parte, quod apud veteres Romanos raptos non nisi, ab iis, quibus per rapinam damnum erat datum, possent accusari, hodie vero iis in prouincijs Germaniae, in quibus accusatorius processus adhuc in vsu est, raro vel nunquam ii, qui laesi sunt, sed eorum loco publicus hunc in finem constitutus accusator criminis rapinae quem postulet. Sed hic processus accusatorius nulla quidem

B

lege

lege expressa in Germania abrogatus est, hodie plurimis tamen in prouinciis Germaniae et imprimis quoque in Saxonia nostra Electorali per non usum abiit in desuetudinem, e contrario nostris temporibus et in his terris criminales persecutiones tantum non omnes per processum, quem dicimus, inquisitorium, ab magistratibus nostris ex officio instituendum, peraguntur. Tandem poena, qua hodie afficiuntur raptores, non, uti olim apud Romanos, ab arbitrio iudicis dependet, sed legibus definita est publicis, atque non semper quidem eadem, sed tamen regulariter semper capitalis est.

§. V.

Ceterum rapina, de qua hucusque in genere diximus, non unam semper eandemque retinet formam et ostendit, degenerat potius nonnunquam in aliud, aut aliis quoque cumulat delictis, etiam inter alia nonnulla delicta quaedam intercedit veluti affinitas et similitudo. Quare, quoniam pro diuersitate circumstantiarum poenae quoque, quae delinquentibus irrogantur, variae sunt, instituti nostri ratio, ut de ea re, quae huc pertinent, non copiose, strictim tamen exponamus, postulat. Primum autem affine delictum esto furtum, quod vulgo qualificatum dicimus, *ein gestiffener gefährlicher Diebstahl*. Fundus huius furti qualificati est Constitutionis Criminalis Carolinae Art. CLIX. et in utramque partem toto quasi corpore vacillant Icti, qui in eam legem commentati sunt, ceterique, qui iura Criminalia tractarunt. Ioannes Paul Kressius, ^{b)} Georgius

^{b)} Commentat. succinet in C. C. C. ad Artic. 159.

Georgius Beyerus, ^{e)} Benedictus Carpzouius, ^{d)} Ioannes Henricus de Berger, ^{e)} Christianus Iacobus Heil, ^{f)} Ioannes Samuel Fridericus Boehmerus, ^{g)} alii, quando, quibus cancellis circumferibenda fit ista furti species, ex iis scire volumus. Ego, qui hoc in libello vnice de rapina disserere constitui, in alienam veluti messem falcem immitterem meam, si, quae apud alios de hac furti specie latius diffusa sunt, quam vt breuiter possint cognosci, hoc loco colligere vellem et digerere. In eo itaque subsisto, vt, quae in Saxoniam Electorali usu fori inuauerunt, breuiter edisseram. Vix autem opus est dici, quod liquet vtro, cum omne in genere furtum sit ablatio rei alienae, aut contractatio, furtum qualificatum sine rerum amotione non posse committi. Peccant igitur et grauissime quidem peccant, qui furandi animo alienas aedes inuadunt, quo minus autem quid interceptiatur et ex loco moueatur, impediuntur, sed furtum non committunt, omnium minime furtum qualificatum. Sed haec tralatitia sunt. Vsum autem fori Saxonici quod attinet, bene monet Ill. Carolus Godofredus Winkler ^{h)}, eam hodie singula Saxoniae Electoralis collegia esse ingressam opinionem, vt illud demum furtum qualificatum esse contendant, quod vi armata perpetratum, et cum effractione,

B 2

eaque

- e) Delineat. Iuris Criminalis ad Art. Const. Criminal. Carol. 157 seqq.
f) Praet. Rer. Criminal. Part. II. Quaest. LXXIX.
g) Elect. Iurispr. Criminal. Cap. II. Membr. I. et Part. II. Suppl. ad E. C. Obf. XXVIII. f) Index et Defensor etc. Cap. VI. §. 44.
g) Element. Iur. Criminal. Sect. II. Cap. XII.
h) ad Bergeri Oecon. Iur. Libr. III. Tit. IX. thes. V. not. 11.

eaque violenta et seditiosa est coniunctum, adeo, vt sola ef-
 fractio non sufficiat, sed armorum quoque gestio cum consi-
 lio, iis utendi, sit necessaria. Sed haec Saxonorum ICTo-
 rum opinio fines Saxoniae non egreditur; et bene monet lau-
 datus Winklerus ³⁾, extra eam solam vel ascensionem, vel ef-
 fractionem ad furtum qualificatum sufficere. His addo, ICTos
 Vitebergenses in eo non adquiescere; ex eorum enim sententia
 praeterea ad furtum qualificatum requiritur, vt perpetratum sit
 coactis, siue coadunatis hominibus. ⁴⁾ Sed ab hac Vitebergensium
 sententia secedunt Lipsienses ICTi; refert enim, quem
 semel iterumque excitauit, Illustr. Winklerus, ⁵⁾ ex ICTorum
 Lipsiensium sententia hodie et vnum furem solum, qui armis
 instructus furatur, furtum qualificatum committere, atque ad-
 dit; *quemadmodum saepissimum cum a Scabinis, tum a Facultate Iuridica
 Lipsiensi iudicatum meminimus.* Ceterum qualificatum furtum, siue
 primum sit, siue secundum aut tertium, paruum aut magnum,
 in Saxonia Electorali semper capitale est delictum atque laqueo
 punitur. ⁶⁾ His autem praemissis, haud adeo difficile est,
 quae et qualis furtum qualificatum inter atque rapinam inter-
 cedat differentia? diiudicare. Summa, fateor, inter vtrumque
 hoc delictum deprehenditur conuenientia, in vtroque vis ad-
 hibetur, nonnunquam atrocior, in vtroque delinquentes ar-
 mati

³⁾ loc. cit.

⁴⁾ Ioan. Henr. de Berger Elest. Crim. Cap. II. Membr. 1. §. 1. et Oecon. Iur.
 Libr. III. Tit. IX. thes. V. not. 11. Georg. Beyer l. c. ad Art. 157. loc. act. post. 32.

⁵⁾ loc. cit.

⁶⁾ Const. Criminal. Carol. 159. Const. 32. Part. IV. adde Mandatum d. 14.
 Dec. 1753. Cod. Aug. contin. Part. I. pag. 797.

mati incedunt, in vtroque violenta rei alienae mobilis ablatio deprehenditur, et furtum qualificatum haud raro degenerat in rapinam. Sed furtum tamen qualificatum tanquam furtum consideratum, semper clandestina est ablatio. Adscendunt fures aedes alienas, horrea, stabula, effringunt fores, cistas, et arcas bene munitas, armis instructi sunt mortiferis, eoque consilio ista gerunt arma, vt, simul ac opus est, iis vtantur, non ad sui tantum defensionem, sed ad ipsum furtum eo certius perpetrandum. Pone, eiusmodi furtum vere esse commissum, neque fures vlllo modo in perpetrando delicto impeditos esse, et habebis furtum i. e. contraetationem clandestinam, et fraudulosam, sed qualificatum i. e. seditiosum, vi armata perpetratum et cum adscensione et effractione coniunctum. Sed finge: fures dum inuadunt aedes alienas, dum effringunt fores et cistas, incidunt in hospitem harum aedium, aut vnum et alterum e famulitio, confestim aggrediuntur omnes, in quos incidunt, laqueis eorum constringunt manus, pedes, guttura, armisque mortiferis cincti, mala et repentina morte minantur omnibus, qui turbas excitabunt, quo facto, arcas effringere, et diripere pergunt, et habes exemplum, non furti qualificati, sed rapinae, nec erit, opinor, qui, quae sit conuenientia, quae differentia inter vtrunque hoc delictum, perspicere nesciat. Non desunt, fateor, qui rapinam furtumque qualificatum praeterea in eo quoque ab se inuicem differre putant, vt hoc in aedibus, istud autem delictum non, nisi in via fieri contendant. *)

B 3

Sed

*) conf. Caroli Ferdinandi Hommellii, Vir. Illustr. Rhapsod. Obseruat. 101. Ioan. Paul. Kress. ad Art. Const. Criminal. Carol. 126. §. 4. not. 3.

Sed firmum hoc satisque fundatum, vereor, ut sit discrimen; etenim perpetratur quidem rapina frequentissime, et perpetrari potest in viis publicis, et tunc dicitur: *ein Straßen-Raub*, sed, quominus in aedibus quoque fieri possit, nihil, quantum ego quidem intelligo, obstat. Certior multo veriorque haec est differentia; furtum qualificatum, saltem ex sententia Ictorum Vitebergensium, non nisi coactis hominibus perpetratur, rapinam vero vnus etiam fur, isque solus committere potest. Quid enim si vnus fur tugurium inuadat, furandi animo, et in eo vnicam offendat aniculam, eique, probris omnibus, maledictis verberibusque diu multumque vexatae, quicquid habet, vi eripiat aperta et palam, nonne eiusmodi fur raptor est improbus? Est utique et tanquam raptor punitur.

§. VI.

Ab his raptoribus parum differunt, vel nihil, grassatores, robatores, viarum obsessores, *Wege-Lagerer*. Grassari, vnde, grassatores dicti sunt, vi vocis nihil aliud est, quam cum impetu quodam incedere, saepius tamen etiam accipitur pro vias obfidere. Hinc grassatores ii dicuntur, qui viatores reiterata vice in viis publicis ex insidiis adoriuntur, idque non tam homicidii, sed vi ait Callistratus^o), praedae causa faciunt, proximi proinde latronibus. Robatores dicuntur a *roba*, *robare*, *robatoria*, quae voces omnes ex infima sunt latinitate atque temporibus mediæ aevi inualuerunt. Est autem *roba* idem, ac vestis, tunica,

o) l. 23. §. 10. D. de Poen.

tunica, *) vnde vocabula Franco - Gallica, *Robe*, *Garde-robbe* et translata deinceps illius est significatio ad omnem suppellectilem. Robare autem idem olim significabat, ac Franco-Gallicum *dérober*, id est, furari, praedari, *rauben*, et descendit fortassis Germanicum hoc vocabulum *rauben* ab isto medii aevi *robare*. Qui autem fuerit factum, vt maiores nostri id, quod veteres Romani, per vocabula furari, praedari, exprimebant, *robare* dixerint, eius rei ratio, ni fallor, haud est obscura. Etenim si vestes excipias, tunicas, suppellectilem, quae omnia olim sub vocabulo *roba* comprehendebantur, vix aliae superiores diuitiae, quibus temporibus medii aevi abundabant maiores nostri, quaeue iis ab aliis eripi poterant. Hac itaque ex causa factum fortassis est, vt vocabulo robare ea sensum, quam diximus, significatio fuerit imposta. His autem praemissis, facile est ad intelligendam, quid apud medii aevi scriptores vocabula *Robator* vel *Roberator*, quid *Robaria*, *Robbaria*, *Robberia*, *Roberia* significant? Etenim prouti duo priora raptorem, ita reliqua omnia crimen, quod committit raptor, id est, rapinam denotant, quam proinde robariam *Ioannes Cowellus* **) haud male *bonorum alicuius esse ait ab ipsius persona, vel ipso praesente et inuito sublationem*. Restat, vt de viarum oblesoribus, quos in lingua patria *Wigelagerer* nuncupamus, adhuc dicamus. Pauca vero sunt, quae hac ex parte subiungi merentur. Scilicet obsessio viarum, *die Wigelagerung, der Halt*, vti recte monet

p) Du Fresne Glossar. hac voce. Henr. Spelmanni Glossar. Archaeol. hac voce.

q) Institut. Iuris Anglicani Libr. IV. Tit. 18. §. 25.

Benedictus Carpzouius'), est, quando, praedones, diffidatores et alii extra oppida, vicos, vel pagos in syluis aut agris iuxta itinera publica se occultant, eo animo, vt viatores spolient, vel occidant, vel interceptos abducant, aut aliud quippiam in eos committant, coadunatis hominibus et animo hostili atque doloso, quod in poenam fractae pacis publicae incidit. A quo delicto longe differt obsessio itinerum, *das Vorwarten*, quae neutiquam est species criminis fractae pacis publicae, quando nempe rixantes in viis vel angiportis oppidorum, vel pagorum aduersarios praetereuntes expectant, eosque ex insidiis adorti, vulnerant, vel verberant, quod vt plurimum de nocte fieri consuevit, vbi compotatores, rixa inter ipsos exorta, domum se conferunt. Ex his autem Carpzouii verbis satis apparet, obsessiones viarum semper quidem delictis esse annumerandas, aut non vna atque eadem ratione delinquere eos, qui vias obsident. In duas autem abeunt classes omnes viarum obsessiones, quarum vna eas sub se comprehendit, quae ab Carpzouio et in lingua nostra patria sub vocabulo *der Halt* comprehenduntur, altera dicitur *das Vorwarten*. Haec posterior huius loci non est, et in regula ad delicta capitalia non pertinet, sed poenis tantum extraordinariis et corporis afflictiuus coercetur'). Priorem autem quod attinet, *den Halt*, praedones, Carpzouio teste'), vias publicas eo potissimum obsident animo, vt viatores vel spolient, vel occidant, vel interceptos abducant. Atque ex his viarum obsessoribus vnice ii, qui viatores tantum spoliant, raptores

7) Praet. Rer. Criminal. Part. I. Quaest. XX. No. 39.

s) Const. 13. Part. IV. Constit. Saxon. Electoral.

t) loc. cit.

raptores sunt, reliqui crimen longe atrocius committunt. Ceterum ex his, quae hucusque disseruimus, quae et quanta inter grassatores, robatores, eos viarum oblesores, qui huius loci sunt, et raptores sit differentia, facile potest cognosci. Scilicet rapina in genere ita dicta violenta est rei alienae mobilis vel in aedibus, vel in via publica facta ablatio. Ergo grassatio, viarumque oblesio, quam inter atque grassationem nullum, opinor, intercedit discrimen, quia semper in via publica sunt, species sunt rapinae, in genere sic dictae, nec incongrue in lingua patria *ein Straßenraub* dicuntur. Crimen robariae sine omni dubio est rapina; utrum vero non, nisi in viis publicis perpetrari possit, uti vult Christian. Iacobus Heil^{u)} aut etiam in aedibus, de ea re nihil definitio, quamvis, si vim vocis, supra a me explicatam, perpendam, nihil plane, id quod ingenue fateor, deprehendam, unde colligere possim, robariam non, nisi in viis publicis posse committi. Immo potius vix mihi temperare possum, quo minus existimem, robariam inter atque rapinam, in genere sic dictam, nullam prorsus intercedere differentiam.

§. VII.

Pergimus ad latrocinium, in quod crimen atrocissimum saepissime degenerat rapina, non tamen semper, nec necessario; quamobrem utrumque hoc delictum probe a se inuicem discernendum est. Latro autem, unde descendunt latrocinor,

et

^{u)} loc. cit. Cap. VI. §. XXXVI.

et latrocinium, aliaque vocabula plura, non vnam semper eandemque retinet significationem, et nonnunquam, olim certe, in bonam, vt plurimum vero in malam accipitur partem. Nimirum latrones olim ii dicebantur milites, qui nunc satellites, vel corporis custodes, *Trabanten*, dicuntur.^{x)} Sed praedones quoque, publica itinera infestantes, latrones dicuntur, idque ideo, quod vel a latere adorianatur, vel latenter insidientur. Hoc autem in sensu si accipias vocabulum latro, haud differt illius significatio ab significatione vocabulorum raptor, grassator, robbator. Tandem latro etiam dicitur ille, qui lucri faciendi gratia alterum occidit, latrocinium autem rapina, cum homicidio coniuncta; atque hic significatus huius loci est. Hos latrones maiores nostri proprie *Moerder*, latrocinium vero *eine Mordthat, Mord, Mordrum, Murdrum, Mordtaudum*,^{y)} dicebant atque probe distinguebant, ab homicidio et homicida simplici, *dem Todtschlage, Todtschlaeger*; quare etiam illud a nonnullis homicidium dicitur qualificatum. Longe atrocius autem delictum committit latro, qui deliberato animo et ex proposito aliquem occidit, quam qui ex impetu quodam animi improviso ad occidendum prorumpit, vt homicida simplex. His addo, latrocinium ex duplici delicto esse compositum, rapina scilicet et homicidio; quorum vtrumque cum in regula capitale sit, ratio in promptu est, cur latrocinium atrocissimis annumeretur delictis, poenisque grauissimis coerceatur. Iure autem

x) apud Mautum in *Milite glorios.* Act. I. Scen. I. v. 75. 76.

y) Christian. Gottl. Haltaus *Glossar. Germanic. Med.* acui sub voce *Mord*.

autem tam Imperii^{z)}, quam Saxonic^{o)}, poena ordinaria latro-
num est contusio per rotam.

§. VIII.

Superfunt nonnulla alia delicta, rapinae quodammodo
saltem affinia. Huc imprimis pertinent Diffidationes, qui-
bus maiores nostri temporibus medii aevi magnopere delecta-
bantur. Sed certis tamen legibus adstricta olim erant haec
bella priuata, quarum prima erat, rite vt indicerentur, quod
vt plurimum fiebat per litteras, *die Fehde-Briefe*, altera, ne
quid fieret contra foedera, quae tum *Treugae* dicebantur, ter-
tia, ne violaretur *Treuga*, quam vocabant, *Dei*, id est, ne certis die-
bus, quibus inducias sanxerant concilia, vis vlli hominum infer-
retur, denique vt parceretur certis hominibus, quos sanctos et
inviolabiles hjs in bellis priuatis esse iusserant leges, v. g. mer-
catoribus, agricolis, religionis causa peregrinantibus, clericis et
q. s. r. His legibus susque deque habitis, diffidatores, tan-
quam raptores, poenas dabant; ceteroquin impune tunc tem-
poris bella ista priuata gerebantur^{b)}. Sed Pax publica et pro-
fana, Maximiliano I. Imper. condita, qua, vt lites et controuer-
siae non amplius manu, sed iure terminarentur, sancitum est,
his diffidationibus finem sensim sensimque imposuit. Turba et
damnum, in turba datum, huc quoque, sed quodammodo tan-

C 2

tum

z) Art. CXXXVII. Const. Criminal. Carol.

a) Iur. Prouinc. Saxon. Lib. II. Art. 13. Const. Elect. Saxon. 5 et 35. Part. IV.

b) conf. Ioann. Gottl. Heineccii Elem. Iur. Germanic. Libr. II. Tit. XX.
§. LXXIII.

tum pertinet. Est autem turba ex Labconis apud Vlpianum sententia ^{c)} multitudinis hominum turbatio et coetus. Multitudinis, inquam, hominum. Ergo si duo rixam commiserint, utique non accipiemus, in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur; enimvero si plures fuerunt, ait Vlpianus ^{d)}, decem aut quindecim homines, turba dicitur. Turba autem atque tumultus delictum quidem est atrox, quo societas ciuilis et securitas publica grauissime laeditur, quare etiam eiusmodi tumultus qui excitarunt, huius suae stultitiae poenas iure meritoque pendunt grauissimas ^{e)}; sed raptores non sunt, nisi fortassis, qui faciunt tumultum simul res alienas mobiles; vi aperta et propalam dolo malo atque lucri faciendi gratia contractent. Superfiant piraticam qui exercent, quos improbos esse raptores, quin latrones, nemo, sat scio, negabit; sed piratica non est delictum, quod fora nostra eosque, qui in Saxonia ius dicunt, fatigat, atque operam sine dubio oleumque perderem, si eius rei causas longa oratione enarrare vellem, uti perdidit olim ille, qui, cur condemnatio in triremes in Saxonia infrequens sit, dissertatione singulari exposuit. Plura non addo delicta. Quamuis enim nonnulla supersint, quae, tanquam rapinae affinia, huc referri possent, tamen non, nisi secundi, tertiique generis ista est affinitas, quae ista inter delicta omnia intercedit atque rapinam; nolimus autem scribere, uti Varro apud Ciceronem ait, quod neque

c) l. 4. §. 3. D. de Vi bonor. raptor.

d) loc. cit.

e) Ex Mandato d. 2. Iul. 1726. Cod. Aug. contin. Part. I. pag. 531.

neque indocti intelligere possent, neque docti legere curent.

§. IX.

Ceterum ex his, quae hucusque diximus, satis, opinor, superque apparet, quid sit rapina, et qua ratione differat ea ab aliis delictis, in primis ab furto qualificato et latronico. Proximum est, ut, quasnam poenas hodie ab raptoribus repetant iura nostra tam Imperii, quam potissimum Saxonica Electoralia, exponamus. Ac primo quidem iura Imperii quod attinet, Constitutio Criminalis Carolina et publicum et capitale esse voluit crimen rapinae, dum: *Ein jeder boshafftiger Veberwundener Räuber soll, nach Vermög Vnserer Vorfahren und Vnser gemeiner Kayserlichen Rechten, mit dem Schwerdt oder wie an jeden Ort in diesen Fällen mit guter Gewohnheit herkommen ist, doch am Leben gestrafft werden, seuera lege constituit* *). Eandem severitatem animadversionis Saxones semper in raptores adhibuerunt. *Die einen Mann berauben, inquit speculator Saxo* **), *denen soll man das Haupt abschlagen*; atque hanc poenam gladii sapientissimus Saxonum legislator, Elector Augustus, expressis verbis plus simpliciter vice comprobavit *). Iura vero Saxonica Electoralia hodierna quod attinet, per Mandata, supra iam iam a me indicata, annis 1710. 1711. 1717. et 1719. euulgata, multa omnino tum quoad persecutionem raptorum eorumque coerci-

C 3

tionem,

c) Art. CXXVI.

d) iur. Prou Sax. Libr. II. Art. XIII.

e) Confit. 13. et 35. Part. IV. Conf. Elect. Saxon.

tionem, tum quoad modum procedendi, tum quoad ingenuam furum confessionem exasperata, immutata, accuratiusque circumscripta sunt et definita; quorum omnium vberiore m expositionem qui desiderat, ille adeat beat. Ioann. Godofr. Krausium, qui in singulari de istis ante dictis Mandatis conscripta Dissertatione, Vitebergae anno 1726. habita, quae in his Mandatis sparsim sunt praescripta, collegit, et in ordinem redegit iustum, atque omnia, quae hac ex parte scire interest, summa cum cura exhibuit. His successu temporis, praesertim annis 1733. 1734. 1738. 1748. 1753. superaddita sunt Mandata alia, quorum itidem supra iam facta est mentio, quibusque, quae in prioribus sancita sunt sapientissime, innouata potissimum sunt et repetita. Ex his autem recentissimis legibus Saxonis apparet, rapinam et cetera rapinae affinia delicta adhuc hodie non tantum capitalia esse, sed praeterea delinquentibus quoque non easdem semper poenas capitales, imo potius nonnunquam leuiiores, nonnunquam grauiiores irrogandas esse. Ceterum, quoniam his dictis legibus partim de furibus, partim quoque de raptoribus, latronibusque sermo est, poenaeque non eadem omnibus infligendae, successu temporis inter Dicasteria Saxoniae Electoralis haud leuis ea de re exortus est dissensus, quem tandem Serenissimus Legislator anno 1762 per Rescriptum, ad Collegia Ictorum datum ¹⁾, sustulit. Digna sunt huius Rescripti verba, quae hoc loco apponantur ipsa. Ita autem se habent: *Nachdem in denen in puncto rapinae,*

GMU

1) Cod. Aug. contin. Part. I. pag. 403.

cum furto qualificato coniunctae, oder furti qualificati, cum rapina coniuncti, zeithero gesprochenen Urtheil ein Dissensus wahrzunehmen gewesen, immasen von der Iuristen-Facultaet zu Wittenberg bey dergleichen Verbrechen auf die Straffe des Rades, von der Iuristen-Facultaet zu Leipzig hingegen allemal nur auf die Straffe des Schwerdts nebst Flechtung des Koerpers auf ein Rad nach vollbrachter Execution, erkannt worden, Wir aber hierunter die Beobachtung einer Gleichheit im Sprechen vor noethig, und daß bey Einbrüchen und Räubereyen, welche von Banden oder Rotten, mit Ausübung vieler Gewalt an den Beraubten, durch Peinigen, Schlagen, Verwunden und dergleichen begangen worden, auf die Straffe des Rades, wo aber keine sonderliche Gewalt ausgeübet worden, auf die Straffe des Stranges, und wenn ein Raub von keiner Bande oder Rotte unternommen worden, auf die Straffe des Schwerdts nebst Flechtung des Koerpers auf ein Rad erkannt werde, denen, der Diebe und Raeuber halber, in das Land erlassenen, Mandaten gemaeß befinden; Als begehren Wir, ihr wollet vors Künftige in dergleichen vorkommenden Faellen euch hiernach im Sprechen gehorsamsft achten. Furtum itaque qualificatum in Saxonia Electorali hodie laqueo, rapina, coadunatis hominibus et vi adhibita atrociori perpetrata, rotae contusione, rapina denique, ab vno saltem vel duobus raptoribus commissa, gladio, ita tamen, vt raptoris cadauer post executionem rotae imponatur, punitur. Neque cessat haec ordinaria rapinae poena licit raptor inermis homines spoliauerit, aut semel tantum hoc crimen commiserit, aut rem vilissimi pretii alteri eripuerit, et ipsam rem raptam eiusue pretium restituerit; haec enim omnia

omnia raptoribus ad mitigandam poenam non profunt.

§. X.

His autem poenis capitalibus non raptores tantum ipsi, id est, ii, qui res alienas mobiles violenter, dolo malo et animo lucri faciendi contrectarunt, sed etiam ii plectuntur omnes, qui raptoribus vel hac vel illa ratione, scienter tamen, auxilium tulerunt. Ita enim legibus nostris sancitum est. *g)* *Weil denn durch dergleichen Einbrüche und Räubereyen nicht nur der öffentliche Land- und Haus-Frieden gebrochen wird, sondern auch viele ihres Vermögens beraubet, und einige, um selbiges anzugeben, bis auf den Tod gepeiniget, geschlagen und verwundet, auch wohl gar wirklich getödtet worden — so sollen diejenigen, welche bey dergleichen That und Rotte angetroffen, oder auch einige Zeit erst hernach durch Steckbriefe, oder sonst, ausgeforschet und erlanget worden, ohne Unterscheid, ob sie solche selbst verübet, oder nur auf der Wache gestanden, ingleichen, ob sie etwas von dem Raube genossen, oder nicht, an dem Leben, nach Beschaffenheit derer vorkommenden Umstände, durch den Strang oder das Rad gestrafft, auch, diese Straffe keinesweges gemildert werden, wenn schon die gestohlenen Sachen bey dem Verbrecher annoch angetroffen worden, oder dem Bestohlenen sonst deshalb Ersatz, oder auch Remission geschieht. Et paucis interiectis: Die Diebs-Wirthe und Helder, welche Diebe und Räuber wissentlich beherbergen, oder die gestohlenen Sachen auf und zu sich nehmen, und mit verparthieren helfen, oder gar*

zu

g) In Mandato a. 1714. et in primis a. 1753. §. III.

zu Ausübung Räubery und Diebstahls Vorschub thun, und Anschläge geben, sind, wenn sie gleich von dem Diebstahle selbst nichts genossen, sowohl, als diejenigen, so den Dieben Brecheisen, Stangen, Nachschlüssel, Dietriche und andre Diebs-Instrumente wissentlich und vorsetzlich verfertigen, auf gleiche Art, wie die Diebe und Räuber selbst, anzusehen und zu bestrafen. Praeterea his quoque Saxonis legibus quoad ipsum adeo modum procedendi aduersus raptos infamis mutatio, primo quidem in dem Räuber-Mandat d. a. 1719. facta, sed deinde in dem erneuerten und geschürfften Mandate wegen Auffuchung und Bestrafung des Diebs- und Räuber-Gesindels d. a. 1753. repetita est. En ipsa huius legis nouissima, quae huc pertinent, verba: ^{b)} Wobey es denn auf derer Verbrecher eigen Bekennntniß, und daß solches praecise extorquiret werden müsse, eben nicht ankommen, sondern genung seyn soll, daß sie bey dergleichen Gelegenheit ertappet, oder dabey gewesen zu seyn, gnüchlich überführet sind, immaßen überhaupt bey der Vntersuchung alle Weiltüftigkeit zu vermeiden, vielmehr sofort, ohne vorgängigen sonst gewöhnlichen Inquisitions-Proceß, bloß auf summarisches Verhör (wobey jedoch die etwan mit anzuführenden Einwendungen und Entschuldungen auf das umständlichste und treulichste mit zu registriren sind) und Versendung der hierüber

^{b)} §. III. Mandati d. a. 1753.

über gehaltenen Acten nach rechtlichem Erkenntniß, sonder Zulassung einer Defension, auf erwähnte Straffen, dieser Disposition gemäß, — das Condemnations- Urthel von Unsern Rechts-Collegiis im Lande, als welche hiermit darauf zu sprechen nochmals angewiesen werden, — zu sprechen, auch an denen Delinquenten die zuerkannte Straffe — ohne den geringsten Anstand gehörig zu vollstrecken, und ihnen auf höchste mehr nicht, als etwa zwey bis drey Tage zur Vorbereitung zum Tode zu lassen ist. Duplex autem his verbis quoad modum procedendi continetur dispositio, omni attentione digna. Etenim partim, vt summarium raptorum examen, paria paribus dummodo respondeant, ad ferendam sententiam capitalem sufficiat, partim, ne raptoribus deductio innocentiae specialis, siue defensio, permittatur, cauetur. Enim vero quae in his Mandatis d. a. 1719 et 1753. de summario raptorum examine sunt sancita, ea sine omni dubio, prouti in proverbio dicimus, cum grano salis sunt accipienda. Opponitur, fateor, examen reorum summarium, *die summarische Vernehmung*, examini inquisitorum articulato, *der articulirten Vernehmung*, atque responsio reorum ad articulos inquisitionales pertinet ad Inquisitionem, quam dicimus, specialem; ast Inquisitio specialis etiam sine examine ad articulos fieri potest, articuli enim vnice ad formam pertinent, non ad essentiam Inquisitionis specialis.

Mens

Mens itaque Serenissimorum Legislatorum Saxoniorum sine dubio ea est, vt aduersus raptores, positis omnibus ambagibus, quam celerrime, non autem, vt absque Inquisitione prouida atque solemnī procedatur. Itaque veritas et certitudo corporis delicti sollicitè est inuestiganda, conquirenda indicia et suspiciones, testes examinandi, ii, eaeque omnes, qui perpetrati criminis rapinae arguantur, conquirendi et in carceres coniciendi, examinandi, et cum testibus, qui eos accusant, nec non inter se, si ab se inuicem discrepent, componendi et q. s. r. his autem rite peractis, absque viteriore reorum ad articulos inquisitionales examine Acta ad Collegia Ictorum transmittenda sunt. Ceterum negandum non est, quoniam delinquentes, qui in examinibus veritatem profiteri nolunt, quando alternis vicibus et tempore diuerso super eadem re examinantur, sibimet ipsis contradicunt quam frequentissime, reiteratum eorum examen in inquisitionibus ad eruendam rei veritatem plus semper prodest, quam nocet. Et ex hac fortassis ratione raro, vel nunquam, hodie fieri solet, vt in Inquisitionibus aduersus raptores examen reorum ad articulos inquisitionales omittatur, atque, Actis ad Collegia Ictorum transmissis, ab his statim sententia definitiua, inprimis capitalis, feratur. Defensionem autem quod attinet, quae raptoribus in dictis legibus Saxonis prorsus

fus denegatur, non desunt, qui hanc Iuris nostri Saxonici dispositionem de solemnibus tantum, cum concessione certi spatii, defensione intelligendam esse existiment ^{d)}. Sed non indigemus amplius hac limitatione; etenim in Generali nouissimo ^{e)} expressis verbis: *Ehe nach vollendeter Special-Inquisition die Acten nach rechtlichem Erkenntniß versendet werden, ist dem Inquisiten, er mag solches verlängern, oder nicht, eine Defension, ohne vorgängige Anfrage zu gestatten, zu dem Ende ihm entweder ein von ihm selbst in Vorschlag zu bringender - oder ex officio zu bestellender Defensor, welchem die Acta vorzulegen, zuzugeben, diesem, daß er sich mit Inquisiten, so oft nöthig, in Beyseyn des Actuarii, welcher darüber Registratur zu fertigen hat, besprechen möge, zu gestatten, auch eine hiümlingliche Frist zu Einreichung der Schutzschrift einzuräumen, u. f. w. sancitum est.* Atque his forsitan verbis rigor iste de legibus prioribus derogatus est.

§. XI.

Hac itaque ratione ex principiis Iuris Saxonici Electoralis animaduertimus hodie in raptos. Sed quo durior haec Iuris Saxonici

^{d)} vid. Illustr. Carol. Ferdinand. Hommelli Rhapsod. observ. CI.

^{e)} Wegen des Verfahrens in Untersuchungssachen. d. 27. Oct. 1770. §. 10. Cod. Aug. contin. Part. I. p. 419 sqq.

Saxonici poena est, eo magis omnino undique conquirendae sunt causae omnes, quae ad minuendam hanc mitigandamque poenam capitalem faciunt, aut facere possunt. Harum autem causarum plures ab Ictis, qui de criminibus scripserunt, allegantur quidem, quarum tamen omnium catalogum hoc loco texere eo minus necessarium esse videtur, quo magis constat, magnam earum partem in praxi fere omni destitui effectū. Enumeramus proinde hoc loco harum causarum tantum potiores. Huc autem pertinet, si vis proprie dicta prorsus deficiat, atque v. g. cui quis, adhibitis tantum persuasionibus, vel etiam minis, certam pecuniae summam, aliasue res elicuerit, quae rapina non est, sed, si minae saltem sunt adhibitae, concussio. Huc porro referunt nonnulli, si quis alterum ad ineundam permutationem coegerit, secundum Paroemiam Iuris Germanici *Tausch ist kein Raub,*¹⁾ nisi permutatio dicis tantum causa intercesserit; vanus enim permutationis praetextus ab ordinaria rapinae poena non liberat. Si praeterea rapina attentata tantum, neutiquam vero consummata est. Item si quis in fame publica annonam aliaque comestibilia rapuerit. His tandem, ut alia

1) Ioanni Nicol. Hertius de Paroemiis Iur. Germ. Libr. I. Paroem. 97. oper. Vol. II. Tom. III. pag. 367. Ioann. Friedr. Eisenhardt Grundsaetze der Deutschen Rechte in Sprüchwörtern, Part. V. cap. 12. Bened. Carpzou. Praet. Rer. Criminal. Part. II. Quaest. 91. n. 9.

alia omnia taceam, addo, si quis rem suam, aut quam suam esse existimauit, alteri per vim abstulerit. Ne vero homines improbi iuris ignorantiam obtendant sceleri suo, Iure Romano cautum est, ^{m)} vt, si dominus id fecerit, dominium rei suae amittat, sin non dominus, non solum rem, sed et aestimationem eius restituere compellatur. Quae Iuris Romani dispositio, vtrum in foris nostris vsum habeat, nec ne? de ea re inter Ictos adhuc hodie controuersa est. Ioannes Henricus de Berger vsum hodiernum harum legum data veluti opera asseruit, ⁿ⁾ non tamen sine omni restrictione, atque, Dicafteria Vitebergensia hunc tantum ducem, vti in plerisque aliis materiis controuersis, ita hac quoque ex parte sequuntur.

^{m)} l. 13. D. Quod. met. caus. l. 7. c. Vnde vi. §. 1. l. d. V. honor. raptor.

ⁿ⁾ In Elef. Differt. Forens. Tit. V. Obl. VI. not. 4. supplementi Part. I. No. XIII. Oec. Iur. Libr. III. Tit. IX. thef. VIII. not. 2.

ULB Halle

3

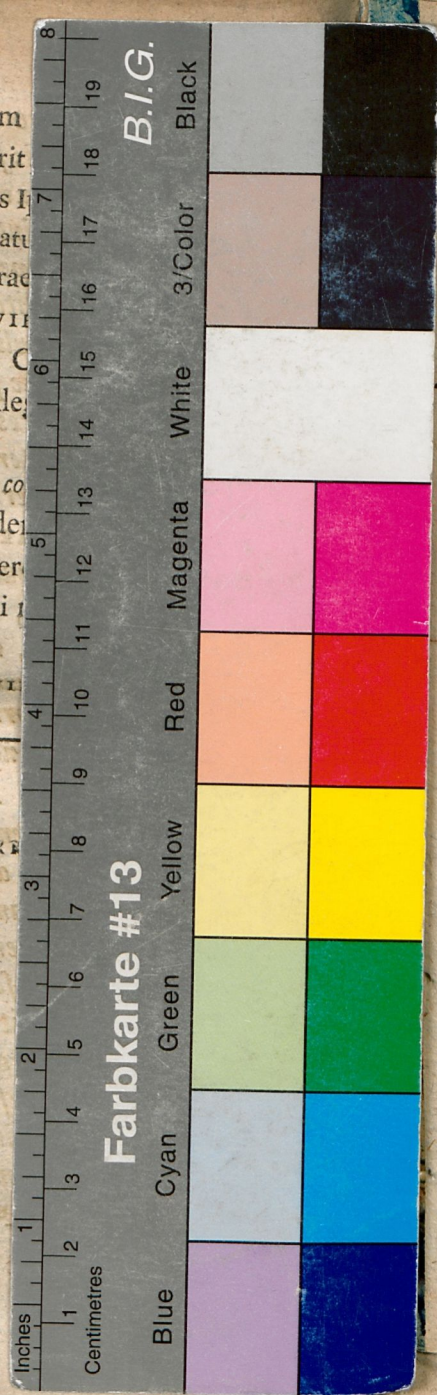
002 265 427

(f) Sb.

24
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE
VERA RAPINAE INDOLE

EIVSQVE
EX PRINCIPIIS IURIS SAXONICI
ELECTORAL. COERCITIONE

1779
PRAESIDE

P 435
MARTINO GOTTLIEB
PAVLI D

DIGEST. VET. P. P. O. CVR. PROVINC. CONSISTOR
ECCLESIAST. SCABIN. ET FACULT. IURID. ASSESSORE
EIVSDEMQUE H. T. DECANO

PRO SVMMIS IN VTROQUE IVRE HONORIBVS

RITE CONSEQUENDIS

DIE XVI. MENS. OCTOBR. A. O. R. CIOIOCCCLXXVII

H. L. Q. C.

AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB AVCTORE

IOANNE CHRISTIANO FRIDERICO REINHARDO

IUR. CAND. ET ADVOC. IMMATR

VITEBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII ACAD. A TYPIS

